

Pacorro, Pacho, Pancho (- Francisco); Lupe, Lupita, Pita (-Guadalupe); Manolo, Manolete, Maño (-Manuel); Olalla, Olaya, Olea (-Eulalia); Pepa, Pepita (-Josefa); Pepe, Pepito (-Jose); Perico, Pero (-Pedro); Pilarín, Piluca, Pili (-Pilar); Roy, Rui, Ruy (Rodrigo); Falito, Rafa (-Rafael); Dora, Tea (-Dorotea); Lena, Magda (-Magdalena); Rita, Marga (-Margarita); Guille, Mina (-Guillermina); Lancha, Pelancha (-Esperanza).

Разные имена иногда имеют совпадающую сокращенную форму: Alina (- Alicia, Adelina), Isa (-Elisa, Luisa), Lina (-Adelina, Carolina, Angelina etc.), Lita (-Carmelita, Estelita etc.), Max (-Maximiliano, Máximo), Nelly (-Elena, Eleonora, Cornelia), Nora (-Eleonora, Leonora, etc.), Fina (-Josefina, -Serafina).

Парные сокращенные формы могут восходить как к парным полным формам, Sandra (-Alejandra), Sandro (-Alejandro), так и к различным полным формам: Poncha (-Florencia); Poncho (-Alfonso).

Своеобразны испанские имена, которые начинаются с буквосочетания **ch**. Все они являются производными формами от полных имен: Chali, Chalia (Rosalia); Chalo (Gonzalo); Chano (-Feliciano); Charo, Chayo f. (-Rosario); Chava (-Salvador); Chelo f. (-Consuelo); Chente m. (-Vicente); Chepa (-Josefa); Cheto (-Aniceto); Chichi (-Alicia); Chicho (-Narciso; -Salvador); Chinto (-Jacinto); Chita (-Concepcion); Chofi (-Sofia); Chole f. (-Soledad); Chucha, Chuyita (-Jesusa); Chucho, Chus, Chuy (-Jesús).

Имена, которые характеризуется высокой частотностью употребления, обозначаются начальной буквой или их группой: Alb. – Alberto, Anto. – Antonio, D. –Domingo, E. –Emilio, Cdad. – Caridad, I. – Ines, T. – Teresa, etc. Точка после сокращения обязательна [6, с.428-429].

В заключение отметим, что знание основных особенностей испанской антропонимической системы обязательно в различных сферах человеческой деятельности, поскольку имеет непосредственное отношение к оформлению документации. Зачастую испанцы и латиноамериканцы, унаследовавшие пиренейскую ономастическую формулу, во время заграничных поездок и при оформлении разнообразных документов сталкиваются с досадными недоразумениями. Это вызвано тем, что для испанца чужды такие термины англоамериканской антропонимической формулы, как “first name”, “middle name”, “last name” или «девичья фамилия». Таким образом, помимо искажения фонетического облика имени при его передаче средствами русского и украинского языков, наблюдается своеобразная дискриминация национальных особенностей антропонимической системы в целом, что ведет к фальсификации личных данных при оформлении деловых бумаг, создании интернет-сайтов и т.п.

В этой связи представляется необходимой дальнейшая разработка как теоретических положений, так и составление практических рекомендаций в области испанской антропонимической системы.

Литература

1. Былинкина М.И. Смысловые особенности испанского языка Аргентины. – М., 1969.
2. Виноградов В. С. Курс лексикологии испанского языка: Учеб. для ун-тов. – М.: Высш. шк., 1994. – 192 с.
3. Джалилова Г. И. О морфологической и лексической дублетности латиноамериканских фразеологических единиц. – М., 1979.
4. Ермолович Д. И. Имена собственные: теория и практика межъязыковой передачи. – М.: Р.Валент, 2005. – 416 с.
5. Иваницкая А. А. Практическая лексикология испанского языка: учеб.пособие для ин-тов и фак. иностр.яз. – К.: Высш. шк., 1981. –182 с.
6. Калустова О. М. Бизнес-курс испанского языка: Учеб. пособие. –К.: ООО «ИП Логос», 2003. – 448 с.
7. Курчаткина Н. Н., Ново-Гонсалес П. Практикум по лексикологии испанского языка. – М., 1987.
8. Курчаткина Н. Н., Супрун А. В. Фразеология испанского языка: Учеб. пособие для ин-тов и фак. иностр. яз. –М.: Высш. шк., 1981. – 144с.
9. Левинтова Э.И., Вольф Е.М., Мовшович Е. А., Будницкая И. А. Испанско-русский фразеологический словарь. – М.: Рус.яз., 1985. – 1076 с.
10. Синявский А. В. Лексические особенности испанского языка Чили / АКД. – М., 1979.
11. Системы личных имен у народов мира. – М.: Наука, 1989. – 382 с.
12. Степанов Г. В. Испанский язык в странах Латинской Америки. – М., 1963.
13. Туровер Г. Я. Транскрипция испанских имен собственных на русский язык (на материале топонимики и антропонимики). / тетради переводчика. – М., 1964, № 2.
14. Фирсова Н. М. Испанский речевой этикет: Справ. Пособие для ин-тов и фак. иностр. яз. – М.: Высшшю шк., 1991. – 174 с.
15. N. Alesina. Evolucion del castellano en Hispanoamerica: Учеб. пособие. – К.: Вища школа, 1986. – 150 с.
16. А. А. Ivanitskaya, I. M. Zvada. Lengua española: учебник для ин-тов и фак. иностр.яз. – К.: Вища школа, 1979. – 256 с.
17. Voronina M.M. Antología de la lexicología española. – К.: Высш. шк., 1997.

Источники

1. Испанско-русский словарь /Под ред. Б. П. Нарумова. – М.: Рус.яз., 1988.
2. <http://perso.wanadoo.es/hizanes/gentes/nombrespropios.htm>
3. <http://www.heraldaria.com/apellidos.php>

Юнацька А. Б. ІДЕНТИЧНІСТЬ “ХІСПАНІК” VS. “ЄВРО-АМЕРИКАНСЬКА” СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ: МОВЛЕННЄВА ПРАКТИКА

Поширення крос-культурних контактів, безперервні міграції населення та ціла низка інших історичних та соціокультурних чинників зумовили актуальність розвідок у напрямку міжкультурної комунікації. Міжетнічні стосунки, характер яких найяскравіше виявляється у мовленні, є об'єктом пильного дослідження науковців, див., напр., [1],[2],[3], [4], [5], [6]. Розмаїття етнічних груп США та відносини між ними, на наш погляд, мають бути у центрі уваги дослідників. Однак напрощуд аналіз взаємин найчисленніших етнічних груп Америки: американців-європейців за походженням та іспаномовних спільнот не знайшов достатнього відбиття у працях науковців.

Відтак, метою цієї статті є виявлення на прикладі мовленнєвої поведінки вихідців із Латинської Америки способів протиставлення їх ідентичності стереотипному сприйняттю цих етносів “англо-американцями”.

Слід зазначити, що співіснування різних етнічних спільнот на одній території та міжетнічне спілкування сприяють формуванню обопільних уявлень цих етнічних груп, тобто розвиток етнічної самосвідомості та формування точок зору про різні етноси супроводжується процесом стереотипізації досвіду. Особливості менталітету того чи іншого етносу, як невід’ємна частина його етнічної ідентичності, детермінують суб’єктивний аналіз об’єктивного оточуючого світу [7, с. 5].

Історично склалося так, що білі американці, відчуваючи себе не лише домінуючими, але й більш перспективними спільнотами, схильні ставитись до іспаномовних етносів упереджено. Зокрема, досить сталі та розповсюджені стереотипи щодо вихідців із Латинської Америки пов'язані з уявленням про низький рівень володіння ними англійською мовою, а звідси й заборони про “чужерідність” іспаномовного населення у США, відсутність перспектив кар'єрного росту [8]. Серед найбільш образливих стереотипів слід зазначити упередження щодо недостатніх розумових здібностей цих спільнот [9].

Деякі вчені та політики вбачають погрозу для американської культури у масовому проникненні легальної та нелегальної мексиканської імміграції до США (С. Хантінгтон, П. Б'юкенен). Професор-політолог Гарвардського університету С. Хантінгтон, наприклад, вказує на те, що американська та латиноамериканська культури є повністю антагоністичними. У представників білої раси та вихідців із Латинської Америки різні культурні цінності, зокрема, релігії, світогляд, світосприйняття. Оскільки в основі ідеології американського суспільства лежить “англо-протестантський” світогляд, чужий для латиноамериканців, тому, на думку С. Хантінгтона, у мексиканців фактично немає шансів на повну адаптацію до американського суспільства (87 % мексиканців – католики) [10, с. 25].

П.Б'юкенен зазначає, що поточна імміграція з Мексики здатна зруйнувати “загально-американську” культуру [11, с. 20]. Відома мексиканська письменниця Е. Понятовська ще п'ять років тому заявила, що завдяки мексиканській імміграції, Мексика може ніби то “повернути” власну територію, яку втратила у ХІХ столітті. Вона згодна, що іспаномовні етноси нав'язують власну культуру Сполученим Штатам, але, на її думку, чисельність цих спільнот в Америці цілком виправдовує експансію іспанської мови [12, с. 90].

Очевидно, що вищезазначені фактори слугують певним гальмом у формуванні загально-американської ідентичності “хіспанікс”. Пояснимо термін “хіспанікс” (*Hispanics*): у США одиницею *Hispanic* прийнято позначати іспаномовні етноси будь-якої раси, як правило, громадян латиноамериканського походження [13, р. 4А]. Звичайно, що представники іспаномовних спільнот намагаються поборювати існуючі стереотипи, всупереч їх стійкості, націлюючись на формування власної культурної ідентичності.

Ми виявили що, по-перше, саме у поведінці “хіспанікс” спостерігаються бажання та спроби вирішення соціокультурного та “комунікативного конфлікту” з “євро-американцями”. По-друге, не зважаючи на зазначені намагання, іспаномовні спільноти у відповідь стереотипно сприймають “англос”, що у мові та мовленні фіксується у вигляді пейоративних етнонімів.

Аналіз фактичного матеріалу показав, що представники іспаномовних етносів відстоюючи власну ідентичність керуються такими стратегіями:

- стратегією збереження власної культурної спадщини;
- стратегією адаптації до загально-американської культури.

Очевидно, що втілення стратегії збереження власної культурної спадщини не виключає асиміляції, тобто реалізації другої наведеної стратегії. Разом із цим, результати нашого дослідження доводять, що у мовленнєвій практиці “хіспанікс” ці стратегії іноді виявляються не взаємодоповнюваними, а взаємовиключними. Інтерес становить, що саме втілення стратегії збереження власної культурної спадщини у мовленні, як правило, супроводжується дерогацією. Ми пояснюємо це невблаганними складнощами реалізувати зазначену стратегію: інтеграції до американського суспільства нерідко заважає прихильність до культурних цінностей країни походження.

Так, відстоюючи свою ідентичність та історичне право на резиденцію у США іспаномовні спільноти вживають мовленнєву “тактику протиставлення”, негативно характеризуючи білих американців. У наступному уривку американець мексиканського походження, розмовляючи з сином, заперечує історичні факти, викладені у підручниках історії, укладачами яких є “англо-американці”: “*This is a bunch of lies. These gringos are telling you a bunch of lies.*” [14, с. 118]. Мовець висловлює недовіру до білих американців та імпліцитно звинувачує їх у навмисній брехні та некомпетентності, вживаючи дерогативну одиницю на позначення “англос” *gringo*.

“Хіспанікс”, що дотримуються культурної спадщини свого етносу, протиставляють себе не лише “англо-американцям”, а й тим “латінос”, хто асимілювався в Америці. Функціонування лексеми *gringo* характеризується розширенням семантики і слово нерідко вживається вихідцями з Латинської Америки на позначення представників власного етносу, які приймають політику “істеблішменту”. Тобто одиниця *gringo* залежно від контексту позначає “євро-американця” або так званого “зрадника-латиноамериканця”. У наступному уривку пуерто-риканка за походженням розповідає про дівчину, представницю цього ж етносу, яка хотіла одружитися з “англо-американцем” та надала перевагу “англо-американському” способу життя, але чоловік кинув її. Стара жінка, віддана культурі своєї етнічної спільноти, ніби радіє, розповідаючи про нещастя дівчини: “...*And guess where your cousin ended up? Irony of ironies. She was sent to a village in Puerto Rico...*” [15, с. 186]. За допомогою еліптичного речення (*Irony of ironies*) мовець наголошує глузливість власного висловлювання.

Пуерто-риканка іменує дівчину *la gringa*, вживаючи стилістичний прийом повторення лексеми *gringa*, за допомогою якого ця одиниця стає більш презирливою та глузливо-знущальною: *La gringa, they call her. Ha, ha, ha. La gringa is what she always wanted to be...*” *I hear the echo of her last mocking words: la gringa, la gringa!* [15, с.186].

За нашими спостереженнями збереженню власної культурної спадщини “хіспанікс” також сприяє відчуження від “англо-американських” традицій, яке також слід вважати тактикою. У наступному наведеному уривку чоловік не радить своїй дружині готувати індичку на свято Віддаки (*Thanksgiving*). Він вважає, що треба готувати страви латиноамериканської кухні – вони смачніші, а головне, – “свої”.

Головним у наведеному уривку виступає небажання представника іспаномовного етносу відступити від традицій свого народу та дозволити своїй родині дотримуватись американських традицій. У мовленні героя твору спостерігається певна градація (стилістичний прийом): спочатку він каже, що краще на свято приготувати традиційну латиноамериканську страву: “*I don't see why we can't have the enchiladas you always make*” [16, с.512]. Потім стверджує, що він просто не любить індичку: “*I don't even like turkey*” [16, с. 512]. Потім пропонує альтернативну страву з іншого птаха: “*Why don't you let me bring you a nice, fat pheasant from the Chihuahua mountains? At least it'll taste like something*” [16, с. 512].

В результаті, мовець пояснює, що не хоче, щоб його дочки уподібнилися білим американкам: „*Eating turkey is going to turn my girls into little gringas*” [16, с. 512]. Останню, ключову думку, мовець висловлює, вживаючи *безпосередньо образливу* лексичну одиницю *gringa*. Виходець із Латинської Америки дистанціюється від білих американців, висловлюючи небажання бути схожим на них навіть у дотриманні святкових традицій. Американська традиція, пов'язана з приготуванням святкової індички, не зрозуміла для латиноамериканця, вона нічого для нього не позначає, є “чужою”: „*Sancho had no idea why she (his wife, примітка наша – А.Ю.) was going to such lengths preparing for a ritual that meant nothing to him*” [16, с. 512].

Аналіз фактичного матеріалу виявив, що представники іспаномовних етносів також схильні сполучати намагання зберегти цінності країни походження з *набуттям загально-американської ідентичності*. Наведемо приклад: американець мексиканського походження обурений тим, що його донька запитує його, чи є вони чужинцями (*aliens*) в Америці: „*On the way to the bridge, Josie made the mistake of asking her father if they were aliens...*” [16, с. 516].

Батько реагує на запитання досить емоційно: „*I do not ever want to hear you use that word in my presence again. About anybody*” [16, с. 516]. Він дає категоричну та впевнену відповідь: „*We are not aliens. We are American citizens of Mexican heritage. We are proud of both countries and have never and will never be that word you just said to me*” [16, с.516]. Мовець лаконічно заперечує те, що він та його родина є чужинцями у США та *експлікує* ким вони є в Америці, що вони пишаються як країною походження, так і країною мешкання. Крім того, виходець із Мексики зазначає, що не хоче, щоб образливу лексему *alien* вживали по відношенню до представника будь-якого етносу, відтак наголошуючи власну *несхильність до ксенофобії*.

Наші спостереження показали, що вихідці з Латинської Америки відбивають у мовленні намагання встановити рівноправність між всіма етносами США. Проте інтерес становить те, що *тактика протистояння*, якою вони при цьому користуються, включає не лише *логічну аргументацію*, а й *відверту пейорацію*. У наступному уривку мовець-мексиканець за походженням зазначає, що біле населення не є автохтонним у США: ... *tell her that Mexican and Indian people were in this part of the country long before any gringos, Europeans, ...or anyone else decided it was theirs*” [16, с. 516]. Прагнення рівноправності не заважає представнику іспаномовного етносу вживати табуйовану лексику на позначення “євро-американців”.

При цьому спостерігаються випадки логічної аргументації, яка позбавлена пейорації мовлення. Як свідчать численні комунікативні ситуації, американці європейського походження нерідко запитують громадян США мексиканського походження, чому останні не повертаються до Мексики: “*Why don't you go back to Mexico?*” [14, с.119]. З наведеного нижче прикладу видно, що таке запитання викликає обурення мексиканця, оскільки він є повноправним громадянином Америки.

Розмірковуючи про запитання такого типу, “мексикано-американець” у *внутрішньому мовленні*, а потім і при розмові з білим американцем стверджує, що міг би поставити таке саме запитання співрозмовнику європейського походження, оскільки він народився у США. Для цього мовець вживає *нормативну експлікацію та логічну аргументацію*: “...*I am an American citizen and was born in this country... Well, why don't you go back to Europe. Why should you be trying to send me to Mexico. What's the difference*” [14, с.119].

Таким чином, комунікація американців європейського походження з латиноамериканцями ґрунтується на *конфлікті*, сутність якого відбито у *мовній* (пейоративні етноніми) та *мовленнєвій стереотипізації*. Протистояння представників іспаномовних лінгво-культурних спільнот є детермінованим характером взаємодії з представниками білої раси. У мовленні вихідців із Латинської Америки спостерігається реакція на расистські прояви американців європейського походження. Мають місце мовленнєві спроби примирення з англо-американцями та зазначення рівноправності всіх етнічних груп, що населяють Америку. Такі спроби можна пояснити певним упокоренням тому, що американці європейського походження складають домінуючу більшість населення Сполучених Штатів або більшою відкритістю іспаномовних етносів для примирення та їх готовністю до взаєморозуміння.

Отже, намагання досягти *збереження власної культурної спадщини* іспаномовні спільноти користуються: I. “тактикою протиставлення”: 1) свого етносу та “євро-американців”; 2) свого етносу та представників власної спільноти, що асимілювалися в США; II. “тактикою відмежування” від “англо-американських” культурних традицій. З метою *асимілюватися в Америці* “хіспанікс” втілюють: експлікацію, логічну аргументацію, тактику протистояння. Для реалізації кожної з цілей мовці схильні користуватися *відвертою пейорацією*, яка у певних контекстах характеризується семантичним розширенням.

У майбутньому, на нашу думку, слід звернути увагу на окремі характерні риси формування ідентичності представників різних іспаномовних культур (мексиканців, пуерто-риканців, кубинців, тощо) та специфіку відбиття цього процесу у мовленні.

Джерела і література

1. Бергельсон М. Б. Межкультурна комунікація як дослідницька програма: лінгвістическі методи изучения кросс-культурних взаємодій // Вестник МГУ. Лінгвістика і межкультурна комунікація. – 2001. – Сер. 19. – № 4. – С. 5-11.
2. Пфандль Г. Особенности ідентичности русскоязычных эмигрантов, с раннего возраста проживающих в Австрии // Вопросы филологии. – М., 2004. – № 1 (16). – С. 16-21.
3. Ратмайр Р. Межкультурна прагматика: стратегії обшчення с «чужим» на примере немецко-русских совпадений и различий некоторых стереотипов коммуникативного поведения // Вопросы филологии. – М., 2004. – № 1 (16). – С. 29-32.
4. Селіванова О. О. Опозиція свій-чужий в етносвідомості // Мовознавство. – 2005. – № 1. – С. 26-34.
5. Huber C. Compound Ethnicity, Compound Identity // Nahe Fremde – fremde / Nähe. Frauen forschen zu Ethnos, Kultur, Geschlecht / Ed. By C.Höllhumer et al. Wein, 1993. – P. 103-121.
6. Kim Y.Y. Intercultural Communication, Interethnic Relations and... // Encyclopedia of Communication and Information / Ed. by J.R.Schemet. – Vol. 2. – New York: Macmillan Reference USA, 2001. – P.459-464.
7. Юнацька А.Б. Вербалізація стереотипів іспаномовної культури в американському варіанті англійської мови: Дис... канд. філол. наук: 10.02.04. – Запоріжжя, 2005. – 213 с.
8. Hispanics in the United States – 2003. Available at <http://www.omhrc.gov/haa/HAA2pg/AboutHAA1a.html> (cited 12.01.04).
9. Losh C.S. NORC General Social Surveys Representative Samples of the Continental U.S., Department of Educational Psychology and Learning Systems, Florida State University. – 2002. Available at <http://edp5285-01.sp02.fsu.edu/Ethster1.html> (cited 30.11.03).

10. Risking death to reach the United States // The Economist, March 10, 2005. – P. 25-27.
 11. Weaver G.R. American Mosaic // Essential, Bucharest. – 2004. – # 17, 18, 19. – pp. 20-21.
 12. MacNeil R., Cran W. Hispanic Immigration: Reconquest or Assimilation // Do You Speak American? – New York: a division of Random House, Inc., 2005. – P. 89-114.
 13. Armaz G. For Hispanics, U.S. Census Can Cause an Identity Crisis // Houston Chronicle. – 2003. – P. 4A.
 14. Cadena J. It's My Country Too // Encountering Cultures. Reading and Writing in a Changing World / ed. by R. Huletton. – NJ: A Blair Press Book, 1992. – P. 114-120.
 15. Cofer O.J. Silent Dancing // Visions of America. – New York: Persea Books, 1993. – P. 179-186.
 16. Islas A. Thanksgiving Border Crossing // Encountering Cultures. Reading and Writing in a Changing World / ed. by R. Huletton. – NJ: A Blair Press Book, 1992. – P. 512-520.

Юрченко С. А.

ОБРАЗНОСТЬ ДИАЛЕКТНОЙ ЛЕКСИКИ, ХАРАКТЕРИЗУЮЩЕЙ КОММУНИКАТИВНУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ (НА МАТЕРИАЛЕ ДОНСКИХ КАЗАЧЬИХ ГОВОРОВ)

Этнокультурные особенности номинации речи в языковом сознании носителей донской казачьей культуры во многом определяются способностью диалектоносителей к переосмыслению, метафоризации значений существующих в языке явлений. Внимание ученых к проблеме развития и функционирования народных говоров обусловлено осознанием их значения как хранителей этнокультурного своеобразия языковых картин мира. Специфика этих процессов раскрывается как в исследованиях по лингвокультурологии (В. В. Колесов, В. В. Красных, В. Н. Телия), так и в этнолингвистических работах (Т. И. Вендина, Л. Я. Костючук, С. М. и Н. И. Толстые). Лексико-семантические аспекты изучения диалектных единиц рассматриваются в диссертационных исследованиях Л. К. Аллахвердиевой, Е. В. Брысиной, Р. И. Кудряшовой, И. А. Подюкова и других ученых.

Целью данной работы является исследование механизмов преобразования семной структуры диалектных лексических единиц в процессе образования переносного значения. Для реализации цели выдвигаются следующие задачи: 1) выяснить причины возникновения у диалектного слова переносных значений; 2) определить специфику условий функционирования вторичных значений диалектных лексических единиц, участвующих в номинации речи; 3) выявить своеобразие лексики, относящейся к тематической группе «Мир природы», характеризующей человеческую речь в переносных значениях.

В речи диалектной языковой личности отражается практический опыт освоения мира донскими казаками, поэтому большинство диалектных слов и диалектных фразем представляют собой знаки конкретных представлений, отражающих различные признаки предметов, явлений окружающей действительности, восприятие которой происходит на основе зрительных и слуховых ассоциаций. Появление нового значения у слова является результатом ассоциативных связей, возникающих на основе уже существующих знаний об окружающей действительности. Алгоритм образования вторичного, переносного значения возникает на основе традиционного общепринятого набора слов, ограниченного объемом памяти представителя культурного этнического сообщества и обусловленный функцией идентификации [4: 134]. Так, в сознании диалектоносителя происходит формирование прототипического образа – основы для нового значения лексической единицы (ЛЕ).

Г. И. Кустова обращает внимание на тот факт, что в сознании человека на протяжении его жизнедеятельности формируется базовый лексический фонд, который используется им для описания мира. Большинство из этих слов являются многозначными, которые сами говорящие считают «наиболее подходящими, содержащими наибольшие возможности для освоения, концептуализации новых знаний» [5].

Явление возникновения многозначности у ЛЕ связано, с одной стороны, с динамикой языковых изменений – образование новых значений слов, с другой стороны, благодаря наличию в слове семантического потенциала – способности к интерпретации новых типов ситуаций и объектов окружающего мира через уже существующее в языке единицы.

Способность диалектной языковой личности не просто номинировать какой-либо предмет или действие, но и одновременно давать ему характеристику, определять его место в аксиологической системе донского казачества оказывается достаточно продуктивной для метафорического переосмысления диалектных лексических единиц (ДЛЕ).

Образность ДЛЕ вторичной номинации, характеризующих речь донского казачества, мы рассматриваем на основе диалектных слов и фразеологизмов, принадлежащих к тематической группе «Живая природа: растительный и животный мир».

Животный мир.

Житель казачьей станицы часто сравнивает свою речь со звуками животных, которые окружают его в повседневной жизни, что вполне закономерно: диалектоноситель также является частицей мира природы, неразрывно связан с ним. Вот почему большая часть данной группы ДЛЕ, характеризующей речевую деятельность человека, представлена глаголами с первичной семой «звук, издаваемые животными»: **звигать** – ‘лаять (1)’ → перен. **груб.** ‘говорить’ (2) [1:187]; **гамкать** – ‘лаять, гавкать’ (1) → ‘браниться’ (2) [1: 102]; **чичкать** – ‘стрекотать (о птицах)’ – производные устойчивые сочетания **ни чичирк** – ‘ни звука’, **ни чи-чи** – ‘абсолютно ничего’ [1: 582]; **квоктать** – ‘кудахтать’ (1) → перен. ‘ворчать’ (2) [1: 214]; **гуртовать** – ‘ворковать (о голубях)’, // шутил. ‘нежно разговаривать друг с другом’ [1: 123]; **кагачить** – ‘раскричаться (о гусях), разгоготаться’ → **вскагачаться** – ‘раскричаться, подобно гусям’ [1: 90, 203] и др. Характеризуемые глаголы являются звукоподражательными. В ситуации, когда речь человека на уровне слуховых ассоциаций напоминает тот или иной звук, характерный для какого-либо животного, закономерно возникает положительный или отрицательный эмоциональный отклик на соответствующую коммуникативную ситуацию. Звукоподражательные глаголы не только характеризуют процесс речи, особенности речевого поведения, но и отражают особенности восприятия носителем говора объектов окружающей действительности, представителей мира природы.